

โรงพยาบาลวังเจ้า อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก

ระเบียบปฏิบัติ คู่มือการปฏิบัติงาน / วิธีการทำงาน / แนวทางเวชปฏิบัติ

ประเภทเอกสาร	วิธีปฏิบัติงาน	
ชื่อเอกสาร	มาตรฐานการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ที่มาตรฐานสุขภาพแรงงานต่างด้าว	
รหัสเอกสาร	WI-RAD-030	
แผนกที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและกลุ่มงานการแพทย์	
วันที่ประกาศใช้	8 เมษายน 2569	
ผู้จัดทำ	กลุ่มงานรังสีวิทยา	(นางสาวขวัญเรือน จำปาทิพย์) นักรังสีการแพทย์ชำนาญการ
ผู้ทบทวน	ประธานคณะกรรมการจัดทำ คู่มือการบริการ	(นางฉัญพร จรุงจิตร) พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ
อนุมัติโดย	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า	(นายพิจารณ์ สารเสวก) นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 1/4
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-RAD-030	ฉบับ ทบทวน ครั้งที่ -
เรื่อง : มาตรฐานการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ที่มา ตรวจสอบสภาพแรงงานต่างด้าว	วันที่ : 8 เมษายน 2569
แผนก : กลุ่มงานรังสีวิทยา	แผนกที่เกี่ยวข้อง : กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิ และกลุ่มงานการแพทย์
ผู้จัดทำ : นางสาวขวัญเรือน จำปาทิพย์	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า

วิธีปฏิบัติงาน : มาตรฐานการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ที่มาตรวจสอบสภาพแรงงานต่างด้าว

1.วัตถุประสงค์ (Objectives) เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันอันตรายจากรังสีของหญิงตั้งครรภ์ที่มาตรวจสอบสภาพแรงงานต่างด้าว

2.ขอบเขต (Scope) ครอบคลุมการป้องกันอันตรายจากรังสี กลุ่มงานรังสีวิทยา โรงพยาบาลวังเจ้า

3.คำจำกัดความ (Definition)

หญิงตั้งครรภ์ หมายถึง สตรีที่มีการปฏิสนธิแล้ว มีตัวอ่อนหรือทารกเจริญเติบโตอยู่ภายในมดลูก ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนถึงก่อนคลอด

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

- 1.เจ้าหน้าที่เอกซเรย์ มีหน้าที่ ระมัดระวังในการใช้รังสีกับหญิงตั้งครรภ์ให้มีความปลอดภัยมากที่สุด
- 2.แพทย์ มีหน้าที่ พิจารณาความจำเป็นในการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์
- 3.เจ้าหน้าที่ดูแลงานตรวจสอบสภาพประจำปี มีหน้าที่คัดกรองหญิงตั้งครรภ์

5. ขั้นตอนการปฏิบัติหรือระเบียบปฏิบัติ (Procedure)

หญิงตั้งครรภ์ เมื่อได้รับการตรวจเอกซเรย์จะมีความกังวลว่า รังสีจะมีผลต่อทารกหรือไม่ การที่แพทย์จะสั่งการตรวจรังสี ในหญิงตั้งครรภ์แพทย์จะประเมินประโยชน์และโทษ หากมีประโยชน์มากกว่าโทษแพทย์ก็จะสั่งตรวจ

- 5.1 เจ้าหน้าที่ดูแลงานตรวจสอบสภาพประจำปี มีหน้าที่คัดกรองหญิงตั้งครรภ์
- 5.2 เจ้าหน้าที่ดูแลงานตรวจสอบสภาพประจำปีโทรแจ้งเจ้าหน้าที่เอกซเรย์ว่ามีหญิงตั้งครรภ์

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 2/4
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-RAD-030	ฉบับ ทบทวน ครั้งที่ : -
เรื่อง : มาตรฐานการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ที่มา ตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าว	วันที่ : 8 เมษายน 2569
แผนก : กลุ่มงานรังสีวิทยา	แผนกที่เกี่ยวข้อง : กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิ และกลุ่มงานการแพทย์
ผู้จัดทำ : นางสาววิญเรือน จำปาทิพย์	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า

5.3 เจ้าหน้าที่เอกซเรย์แจ้งให้แพทย์ทราบ หากแพทย์ยืนยันจะเอกซเรย์ให้หญิงตั้งครรภ์ จะต้องลงชื่อใน
ใบยินยอมการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ที่มาตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าว ดังเอกสารหน้า 3

5.4 ใบยินยอมการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ที่มาตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าว ต้องลงชื่อแพทย์ผู้ตรวจ นัก
รังสีการแพทย์ ผู้รับบริการและพยาน

5.5 หากแพทย์ไม่ต้องการที่จะเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ ให้เจ้าหน้าที่เอกซเรย์โทรแจ้งเจ้าหน้าที่ดูแลงาน
ตรวจสุขภาพประจำปีทราบ

5.6 การถ่ายภาพของเจ้าหน้าที่เอกซเรย์ เพื่อให้ทารกในครรภ์ได้รับรังสีน้อยที่สุด

- ใช้เสื้อตะกั่วป้องกันรังสีให้ทารกในครรภ์
- เปิดลำแสงรังสีให้น้อยที่สุดตามความจำเป็น
- ให้ปริมาณรังสีน้อยที่สุดเท่าที่สามารถจะวินิจฉัยโรคได้
- ใช้ความรอบคอบในกระบวนการถ่ายภาพ เพื่อป้องกันการถ่ายภาพซ้ำ

โรงพยาบาลวังเจ้า จังหวัดตาก

ใบยินยอมรับการเอกซเรย์กรณีผู้รับบริการตั้งครรภ์(ตรวจสอบสุขภาพแรงงานต่างด้าว)

วันที่..... HN..... ชื่อ-สกุล..... อายุ..... ปี
 อายุครรภ์.....เดือน.....สัปดาห์ น้ำหนัก.....กิโลกรัม ส่วนสูง.....เซนติเมตร
 เหตุผลที่ต้องการเอกซเรย์.....

เทคนิคการเอกซเรย์

เครื่อง.....รุ่น.....

อวัยวะที่ส่งเอกซเรย์	การให้ปริมาณรังสี			
	kV	mA	sec	FFD

อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากรังสี.....ความหนาของอวัยวะที่เอกซเรย์.....cm

ผลการตรวจปริมาณรังสีที่ผู้ป่วยได้รับ..... (ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์)

ลงชื่อ..... (แพทย์ผู้ส่งตรวจ)

(.....)

ลงชื่อ..... (นักรังสีการแพทย์)

(.....)

รังสีเอกซ์มีผลต่อสตรีวัยเจริญพันธุ์และทารกในครรภ์

ข้าพเจ้าได้รับทราบความเสี่ยงจากการถ่ายภาพรังสีเอกซ์แล้ว

ยินยอมให้ถ่ายภาพรังสี

ไม่ยินยอมให้ถ่ายภาพรังสี

ลงชื่อ..... ผู้รับบริการ/ผู้ป่วย

(.....)

ลงชื่อ..... พยาน

(.....)

โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 4/4
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-RAD-030	ฉบับ ทบทวน ครั้งที่ : -
เรื่อง : มาตรฐานการเอกซเรย์หญิงตั้งครรภ์ที่มา ตรวจสุขภาพแรงงานต่างด้าว	วันที่ : 8 เมษายน 2569
แผนก : กลุ่มงานรังสีวิทยา	แผนกที่เกี่ยวข้อง : กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิ และกลุ่มงานการแพทย์
ผู้จัดทำ : นางสาวขวัญเรือน จำปาทิพย์	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า

ผลที่จะเกิดกับลูกในครรภ์ ถ้าได้รับรังสีมากเกินไปคือ

1. การแท้งบุตร
2. เด็กในครรภ์เติบโตช้า
3. อวัยวะต่างๆพิการแต่กำเนิด
4. ศีรษะเล็กกว่าปกติ
5. ปัญญาอ่อน
6. เป็นมะเร็ง

ผลของเอกซเรย์ต่อทารกมี 2 รูปแบบคือ

1. รูปแบบที่สามารถคาดการณ์ได้
ผลของเอกซเรย์ต่อทารกในรูปแบบนี้มักจะเกิดในขณะที่ทารกอยู่ในครรภ์ ในขณะที่เซลล์ของทารกมีจำนวนน้อยและกำลังจะพัฒนาเป็นอวัยวะและมักจะเกิดขึ้นกับปริมาณรังสีที่ได้รับ
- ในช่วงที่เริ่มจะมีการฝังตัวของทารกรังสีขนาด 0.1-0.15 Gy จะทำให้เกิดการแท้ง
- ในช่วงการตั้งครรภ์ สัปดาห์ที่ 3-7 รังสีขนาด 0.05-0.5Gy จะทำให้มีความผิดปกติของระบบต่างๆในร่างกาย เช่น ขนาดของศีรษะมีขนาดเล็ก ระบบประสาทและสมองเสียหาย อวัยวะต่างๆในร่างกายอาจพิการ เพราะอายุครรภ์ช่วงนี้อวัยวะต่างๆของลูกในครรภ์กำลังพัฒนานั่นเอง
- ในช่วงที่การตั้งครรภ์สัปดาห์ที่ 8-25 ขนาดรังสี 0.05-0.5 Gy จะทำให้เกิดปัญญาอ่อน

2. ผลเอกซเรย์ต่อทารกในระยะยาว

ผลต่อทารกระยะจะเกิดหลังจากทารกคลอดออกมาแล้ว ซึ่งพบได้ทั้งมะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งต่อมไทรอยด์หรือมะเร็งการเกิดโรคไม่ขึ้นกับขนาดของรังสีที่ได้รับ